

การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

DEVELOPMENT OF 5 PROTOTYPES OF WAT SAMRONG COMMUNITY,
NAKHON CHAI SI DISTRICT NAKHON PATHOM PROVINCE

พระครูปฐมธีรวัฒน์ (ฐิตธมฺโม)

Phrakrupathomteerawat (Titathammo)

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University

Email: cio.pravit@gmail.com

Received 1 February 2022; Revised 15 February 2023; Accepted 30 December 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการรักษาศีล 5 ต้นแบบ การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนวัดสำโรง อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม วิเคราะห์ ข้อมูลโดยส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียน บรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ พบว่า มีความคิดเห็นใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านร่างกาย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 2) ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ต้นแบบ พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเว้น จากการประพฤติผิดในกาม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการพูดเท็จ เว้น จากการทำสัตว์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือเว้นจากการดื่มสุรา 3) การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ กำกับดูแล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการวางแผน

คำสำคัญ: การพัฒนา, หมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research article is a mixed methods research study. Between qualitative research and quantitative research Using the concept of factors for keeping the five precepts, the

development of quality of life in the village keeping the five precepts, and the concept of developing the village keeping the five precepts as the research framework, the research area is the Wat Samrong community. Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom Province The sample group was people in the Wat Samrong community area. Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom Province, totaling 330 people. There are 2 types of instruments used in the research: 1) interview form 2) questionnaire. Data were analyzed by the quantitative research section. Statistics used in data analysis include percentages. Mean and standard deviation and methods of multiple regression analysis Qualitative research Use it to analyze the content and write a descriptive narrative.

The findings of the research were found as follows: 1) Developing the quality of life in villages that maintain the five precepts as a model. It was found that overall opinions were at a high level. When considering each aspect, it was found that the mental aspect had the highest average, followed by the physical aspect and the environmental aspect. and the side with the least average namely, the aspect of social relations. 2) Factors for the development of villages that maintain the five precepts as a model were found to have overall opinions at a high level. When considering each aspect, it was found that abstaining from sexual misconduct has the highest average, followed by abstaining from stealing Abstain from telling lies Abstain from killing animals and the side with the least average That is, abstain from drinking alcohol. 3) Development of the village drive to maintain the five precepts as a model. It was found that overall opinions were at a high level. When considering each aspect, it was found that the supervision aspect It has the highest average, followed by personnel and administration. Organizational aspect and the side with the least average is the planning side.

Keywords: Development, 5 prototypes.

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในแนวทางนี้ตอบสนองกับการแก้ไขปัญหาระดับชาติโดยเน้นการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเริ่มนำมาใช้ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และยังคงสานต่อแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวคิดหลักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและดำเนินยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและวิกฤติการณ์ในสังคมไทย ความรุนแรงของปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสัญญาณที่แสดงออกถึงความไม่สมดุลของการพัฒนา (Office of the Economic Development Board and National Society, 2007) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ กติกา และข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ ถือเป็นภารกิจของหน่วยงานทุกระดับที่จะต้องพัฒนามนุษย์ให้เกิดความสมดุลทางด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ดังปรากฏในนโยบายและการวิจัยของชาติ ได้กล่าวไว้ว่าการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนของชาติให้มี ศักยภาพเพียงพอทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต และรับภาระสานต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวไกล

โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงควรมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์ทั้งด้านการเจริญทุกระบบของมนุษย์อย่างสมดุล (National Research Council of Thailand, 2002)

การพัฒนาคนให้เป็นที่พึงปรารถนาที่มีคุณค่าได้ หนทางหนึ่งคือการยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาติ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา แต่ในปัจจุบันปัญหาความรุนแรงในสังคมไทยได้ทวีจำนวนและความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ ปัญหาการลักขโมย การใช้ความรุนแรง ปัญหาการมั่วสุมสารเสพติดของคนในสังคม ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการละเมิดศีล 5 ซึ่งนับวันจะรุนแรงมากขึ้น ความปรารถนาอันสูงสุดของมนุษย์ คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น แต่ละบุคคลจึงพยายามที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา ไม่ว่าจะเป็ด้านการศึกษา การมีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรม และจริยธรรม รวมถึงการรู้จักบริหารตนเอง ซึ่งหากทุกคนสามารถปฏิบัติ ได้เช่นนี้ ก็เท่ากับว่าสามารถช่วยยกระดับทั้งของตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม พัฒนาไปสู่สังคมอุดมคติ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะลดลงหรือหมดไป เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะเป็นพิษ เป็นต้น

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง องค์กรต่าง ๆ ต้องมีขีดความสามารถในการดำเนินงาน ซึ่งขีดความสามารถในการดำเนินงานจะเพิ่มขึ้นได้ ต้องอาศัยความอยู่ดี มีสุขของบุคลากร การที่บุคลากรไม่ต้องกังวลกับชีวิตส่วนตัว มีความสุขกายสบายใจ จะทำให้ทำงานด้วยความทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังสมอง ส่งผลให้ผลผลิตที่เกิดขึ้นมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานตามไปด้วย คุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดหมายปลายทางของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติโดยส่วนรวม หากประเทศใดที่ประชาชนมีชีวิตรความเป็นอยู่ที่ดีจะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศได้ ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการที่จะพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้นจนถึงระดับมาตรฐานที่สังคมต้องการ โดยจะเห็นได้จากนโยบายรัฐบาลของแต่ละประเทศ กำหนดให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การกระจายตัวของความเจริญไปสู่ชนบท ประชาชนคนไทยอ่านออกเขียนได้ และได้รับโอกาสทางการศึกษามากกว่าในอดีต แต่ในทางตรงกันข้ามปัญหาทางด้านศีลธรรมของคนไทยกลับพบว่า มีการละเมิดศีล 5 มากขึ้น ปรากฏการณ์ของการใช้ความรุนแรงในสังคม มีการเบียดเบียนชีวิต และทรัพย์สินของผู้อื่น ดังที่ให้เห็นเป็นข่าวในแต่ละวัน สังคมไทยต้องอยู่ด้วยความหวาดระแวง คอยหาวิธีการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง ปัญหาความเสื่อมถอยทางศีลธรรมของคนไทยตามที่ปรากฏในสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยการรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการโดยมีตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยความร่วมกำลังของราษฎรเองกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อปรับปรุงสภาพทำเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและ ผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตของชาติและเพื่อให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเอง เพื่อ ความก้าวหน้าของประเทศชาติอย่างเต็มที่ การพัฒนาชุมชนมีแนวคิดที่สำคัญ คือ 1. คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของชุมชน 2. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการเปิดโอกาสในการได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วม รับผิดชอบของชุมชน 3. การช่วยเหลือตัวเองของชุมชนเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชน 4. การใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการรักษาประโยชน์ของทรัพยากร ภายในชุมชน 5. การริเริ่มของประชาชนในชุมชนเป็นการพัฒนาชุมชนที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน (Sonthaya, 2007) การสร้างพลังชุมชนนั้นคือการสร้างพลังทาง ความคิดและการสร้างพลังการกระทำของชุมชนที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ ให้ประสบผลสำเร็จ และมีศักยภาพในการที่จะเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาในชุมชน รวมทั้งสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเองได้ การสร้างพลังชุมชนจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องเริ่มต้นจากการมองเห็นคุณค่า ในตัวเองของมนุษย์ พลังความแห่งคิด พลังแห่งความสามารถและศักยภาพในด้านต่างๆ ที่มีอยู่แล้วใน ตัวของมนุษย์ทุกคนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อมนุษย์ อยู่รวมกันเป็นชุมชนชุมชนจึงต้องประกอบไปด้วยพลังแห่งความคิดและความสามารถที่แตกต่างและ หลากหลาย หากสามารถนำพลังในแต่ละบุคคลมารวมกันคือ การนำความรู้ ความสามารถ และมี ความคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมร่วมกัน ก็จะเป็นพลัง ชุมชนที่ยิ่งใหญ่คือชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนชุมชนได้ด้วยคนในชุมชนเอง ผ่านการทำประชาคม โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผล โดยอาจจะกำหนดบทบาทหน้าที่ ทำแผนการติดตาม และกำหนดวิธีการติดตามร่วมกัน และมีการ ติดตามร่วมกันอย่างสม่ำเสมอตามแผนที่วางไว้ ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมในเวทีประชาคม เข้าใจความสำคัญของการทำงานร่วมกันในฐานะเจ้าของประเด็นหรือปัญหา และเรียนรู้จากประสบการณ์ การติดตามเพื่อนำไปเพิ่มทักษะการจัดการปัญหาของประชาชนเองในอนาคต

2. แนวคิดเรื่องศีล 5

ศีล จึงหมายถึง ความประพฤติที่ต้งาม สะอาดทั้งกายและวาจา อันมาจากใจที่ สะอาดเป็นกุศล เป็นวินัยหรือเครื่องมือในการควบคุมสังคมให้มีความสงบสุขเรียบร้อย ทำให้รู้จัก ยับยั้งชั่งใจในการที่จะควบคุมตนทั้งกาย วาจา ใจ ไม่ให้เบียดเบียนกัน และรู้จักละอายต่อความชั่ว ที่ นำความเดือดร้อนมาให้กับตนเอง และผู้อื่น อันนำไปสู่การทำให้สังคมมีความสันติสุข ศีลยังเป็น พื้นฐานก่อให้เกิดความเจริญด้วยปัญญา เป็นการพัฒนาตนทั้งด้านกายและใจให้ดียิ่งๆ ขึ้น จนไปสู่ จุดหมายสูงสุดในชีวิต คือ การหลุดพ้น ความสำคัญของศีลมิใช่เป็นเพียงหลักในการควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจาให้ สะอาดบริสุทธิ์ เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้เกิด

ความเลื่อมใสศรัทธาต่อผู้ที่พบเห็น แต่ต้องเป็นศิลปินที่มาจากเจตนาที่บริสุทธิ์ สามารถมุ่งสร้างประโยชน์แก่กุลต่อตนเองและผู้อื่น และที่สำคัญ ศิลปินต้องเป็นไป เพื่อสร้างเสริมสมาธิให้มั่น นำไปสู่ปลายทาง คือ ความหลุดพ้นด้วยปัญญา สามารถสลัดความเป็นตัวเราของเราออกจากอำนาจของตัณหาที่เคลือบจิตเราอยู่ ศิลปินจึงเป็นข้อประพฤติปฏิบัติที่เป็นพื้นฐาน การศึกษา (อภิสถลสิกขา) ในการก้าวสู่เส้นทางปฏิบัติเพื่อการพ้นทุกข์ ดังพุทธดำรัสว่า “ศิลปินที่พึง เป็นเบื้องต้น เป็นความประพฤติ เป็นความสำรวม เป็นความระวัง เป็นหัวหน้า เป็นประธาน เพื่อ ความถึงพร้อมแห่งธรรมที่เป็นกุศล” พระสีลวเถระ ท่านได้ประพันธ์คาถาสรรเสริญศิลปิน ดังนี้ “ศิลปินเบื้องต้น เป็นที่ตั้ง เป็นบ่อเกิดแห่งคุณความดีทั้งหลาย เป็นประธานแห่งธรรมทั้งปวง เพราะฉะนั้น พึงชำระศิลปินให้บริสุทธิ์”

ศิลปิน 5 มิใช่แต่เป็นเพียงความประพฤติที่ดีงาม เป็นกุศลธรรมในระดับบุคคล เท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์ไปถึงความประพฤติในระดับสังคมด้วย หากว่าสังคมหมู่ใดก็ตามมีผู้ที่มีศีล ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ย่อมนำพาซึ่งความเบียดเบียนซึ่งกันและกันในสังคมให้แผ่ขยายออกไป มากขึ้น ประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตคือ ศิลปิน 5 ในระดับบุคคลนั้น ข้อทึนนาทาน เป็นจุดเริ่มต้นของ การฝึกศิลปะ เหนียวแน่นให้เกิดการละเมิดศิลปินอื่นตามมาสาเหตุเป็นเพราะการบริโภคที่ไม่รู้จักพอของ มนุษย์ ประกอบกับเมื่อทรัพยากรในโลกมีอยู่จำกัด ไม่เพียงพอหรือขาดแคลน การลักขโมยย้อม ปรากฏให้เห็นจากการเห็นแก่ตัว และสัญชาติญาณในการเอาตัวรอดของมนุษย์ที่ยังตกอยู่ภายใต้กิเลส และตัณหา ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำในสังคมที่ควรนำเรื่องนี้มาตระหนักและวางแผน เพื่อให้ ประชาชนสามารถกินดี อยู่ดี แก้ปัญหาปากท้องให้ได้เสียก่อน ศิลปิน 5 จึงนำมาซึ่งความสงบสันติสุข ให้กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ และยังนำความสันติมาสู่สังคมนั้นๆ ให้ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและ กัน ไม่ว่าจะทางกาย ทางวาจา หรือทางใจ เป็นสันติวิธีที่เริ่มต้นได้จากที่ตัวเรา สังคมที่สันติสุขด้วยศิลปิน 5 นั้น มิใช่สังคมแห่งความฝัน แต่เป็นสังคมที่สามารถเป็นจริงได้ หากว่าเริ่มต้นที่ผู้นำในสังคม พร้อมใจ กันน้อมนำศิลปิน 5 มาใช้กับชีวิตตน และส่งเสริมคนรอบข้างให้มีศิลปิน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนตำบลวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประชากร คือ ประชาชนผู้เข้าร่วมกลุ่มชุมชนคุณธรรม ตำบลวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 1,887 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้เข้าร่วมกลุ่มชุมชนคุณธรรม ตำบลวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 330 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเบื้องต้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชน การรักษาศีล 5 และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชน ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ใช้ศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2) แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้ศึกษาการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญผู้ที่สามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชน การรักษาศีล 5 และการ

พัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชน ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พฤศจิกายน 2562 - พฤศจิกายน 2563 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประชาชน คิดเป็นร้อยละ 53.1 อายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.4 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 46.7 และมีประสบการณ์ในการทำงาน/ปฏิบัติหน้าที่ 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. =0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. =0.70) รองลงมา ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. =0.66) ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$, S.D. =0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$, S.D. =0.64)

2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านร่างกาย มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. =.65) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. =.524) รองลงมาคือ ท่านรู้สึกพอใจที่สามารถทำ อะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. =.520) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. =.721)

2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านจิตใจ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. =.419) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล ($\bar{X} = 4.13$, S.D. =.680) รองลงมาคือ ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง ($\bar{X} = 4.12$, S.D. =.676) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีสมาธิในการทำงาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. =.653)

2.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. =.390) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านถูกผู้อื่น (นักปกครอง/ผู้มีอิทธิพล) ครอบงำชีวิต ($\bar{X} = 4.16$, S.D. =.571) รองลงมาคือ ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนอื่น ($\bar{X} = 4.13$, S.D. =.579) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. =.590)

2.4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. =.423) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่าน (

$\bar{X} = 4.10$, S.D. = .601) รองลงมาคือ ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .693) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .615)

3. ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .53) รองลงมา คือ เว้นจากการลักทรัพย์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .66) เว้นจากการพูดเท็จ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .66) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เว้นจากการดื่มสุรา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .53)

3.1 ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เว้นจากการฆ่าสัตว์ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .65) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านมีจิตอาสา ให้ความช่วยเหลือแก่สาธารณะ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .73) รองลงมาคือ ท่านมีจิตเมตตาช่วยเหลือสัตว์ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ก่อนนอนท่านสวดมนต์แผ่เมตตาให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .72)

3.2 ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เว้นจากการลักทรัพย์ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .66) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านไม่ยุ่งเกี่ยวกับหวยหรือการพนันทุกประเภท ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .98) รองลงมาคือ ท่านอยากได้สิ่งของก็จะประหยัดและอดออมไว้ซื้อเมื่อตนเองมีเงินพร้อม ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านตั้งใจทำมาหาเลี้ยงชีพ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .99)

3.3 ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เว้นจากการประพฤติผิดในกาม มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .53) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านหลีกเลี่ยงจากการดูสื่อลามก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .92) รองลงมาคือ ท่านทำตัวเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเป็นคนรักเดียวใจเดียวไม่คิดนอกใจแฟนของตนเอง ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .97)

3.4 ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เว้นจากการพูดเท็จ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .66) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านชอบพูดแต่ความจริง ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .79) รองลงมาคือ การพูดใส่ร้ายการนินทาเป็นการทำให้เกิดความแตกแยก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .75) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ก่อนพูดท่านจะคิดพิจารณาผลของสิ่งที่พูด ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .66)

3.5 ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เว้นจากการดื่มสุรา มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .53) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ท่านขับขีรถด้วยความไม่ประมาท ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .74) รองลงมาคือ ท่านหลีกเลี่ยงเกี่ยวข้องกับอบายมุข ไม่ดื่มของมึนเมาหรือสิ่งเสพติด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเจอปัญหาจะคิดพิจารณาหาเหตุผลก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .83)

4. การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .274) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านการกำกับดูแล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .502) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .432) ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .418) ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .493) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .412)

4.1 การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง ด้านการวางแผน มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .412) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ กำหนดมาตรฐานของโครงการ โดยการเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงกับผลการปฏิบัติงานที่หวังไว้ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .629) รองลงมาคือ มีนโยบายในการดำเนินโครงการที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .613) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้เห็นทิศทางในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .565)

4.2 การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง ด้านการจัดองค์กร มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$ S.D. = .493) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ มีการกระจายอำนาจหน้าที่ตามขั้นตอนตามลำดับชั้นอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$ S.D. = .721) รองลงมาคือ มีการบริหารงานตามโครงสร้างที่วางไว้ เช่น มีประธาน รองประธาน คณะกรรมการ และเลขานุการ ($\bar{X} = 4.08$ S.D. = .827) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดสำโรง ได้รับการยอมรับในสังคม และส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมและประเพณีไทย ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = .731)

4.3 การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง ด้านงานบุคลากร มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$ S.D. = .238) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = .639) รองลงมาคือ มีการคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมเข้ามารับหน้าที่ในตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = .642) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับงานมาปฏิบัติงานในโครงการ ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = .662)

4.4 การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง ด้านการอำนวยความสะดวก มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$ S.D. = .413) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.13$ S.D. = .543) รองลงมาคือ ชุมชนวัดสำโรงมีผู้นำในการดำเนินโครงการที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในการบริหารโครงการ ($\bar{X} = 4.07$ S.D. = .654) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยการทำงานร่วมกันอย่างสมัครสมานสามัคคีกัน ($\bar{X} = 4.02$ S.D. = .413)

4.5 การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง ด้านการกำกับดูแล มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = .502) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ มีการรายงานและสรุปผลการดำเนินโครงการ ตลอดถึงการเก็บเป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาโครงการในครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.18$ S.D. = .824) รองลงมาคือ มีการจัดเรียงลำดับผลงานโดยการ

พิจารณาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของงาน ($\bar{X}=4.09$ S.D.= .587) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์กับชุมชนวัดสำโรง ($\bar{X}=4.06$ S.D.= .575)

5. ปัจจัยการรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรเกณฑ์ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .145 ถึง .653 ปัจจัยการรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้เพียง 1 ตัวแปร คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ (X_5)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีการอภิปรายผล ดังนี้

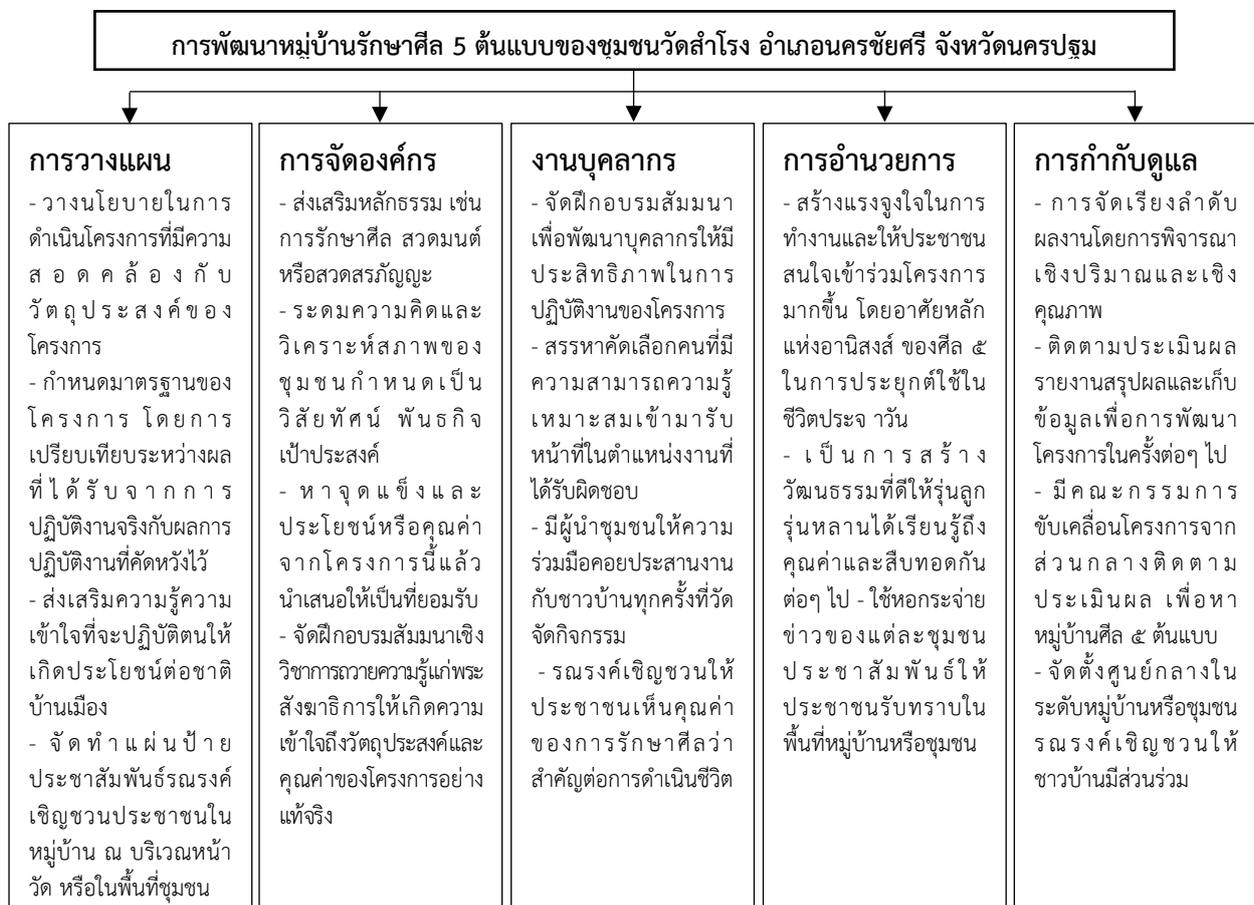
1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านจิตใจ รองลงมา ด้านร่างกาย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมมาตร พึ่งพวง (Sommat, 2016) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านการรักษาศีล 5 กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านสุราเมรัยมีชขพมาทัญฐานา เวมณีด้านมุสาวาทา เวมณีด้านกาเมสุมิจจาจารา เวมณีด้านปาณาติปาตา เวมณีและด้านอนินนาทานา เวมณีตามลำดับ 4. ปัญหา และอุปสรรค ได้แก่ เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปและเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อยากได้ อยากมีไม่รู้จักพอ ทำให้ประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่มีเวลาที่จะเข้าวัดเพื่อศึกษาธรรมและรักษาศีล 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ ส่งเสริมประชาชนให้นำหลักของศีล 5 ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ เว้นจากการประพฤตินอกใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการฆ่าสัตว์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เว้นจากการดื่มสุรา ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของพระมหาปัญญา ชัยปัญญา (ดาบพลหาร) (Phra Mahapanya Chaiyapanyo (Dab Phonhan), 1999) ได้ศึกษาเรื่องงามเมสุมิจฉาจารกับปัญหา จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยส่วนหนึ่งมาจากเรื่องของงาม และ พฤติกรรมการเสพงามของแต่ละบุคคลที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจวัตถุ นิยมเพ็งบริโภคนิยมให้ความสำคัญต่อ สุขสบายกายเป็นเรื่องสำคัญมีค่าสูงสุดในชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งนับวันจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยลำดับ แต่ที่คนละต่อการดำเนินชีวิตแบบเจตนิมที่ถือความสุขที่แท้จริงอยู่ที่จิตใจนั้น กับมีปริมาณ ลดลงโดยลำดับ หลักความจริงทางศีลธรรมถูกเมินเฉยจากระดับบุคคลจนถึงระดับสังคม อันเป็นปัญหาสาหัสเกินกว่าหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะแก้ปัญหาย่อยๆ ให้หายขาดได้

3. การพัฒนาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านการกำกับดูแล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการวางแผน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพงษ์ศักดิ์ รัตนญาโณ (ทองละมุล) (Phra Maha Phongsak Rattanayano (Thonglamun), 2019) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของคณะสงฆ์อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ๑. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67, S.D. =.617$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน ด้านการกำกับดูแล ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านงานบุคลากร ตามลำดับ

สรุปองค์ความรู้

ภาพประกอบที่ 1 การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากภาพประกอบที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สามารถอธิบายได้ ดังนี้

การวางแผน วางนโยบายในการดำเนินโครงการที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดมาตรฐานของโครงการ โดยการเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงกับผลการปฏิบัติงานที่คาดหวังไว้ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนประชาชนในหมู่บ้าน ณ บริเวณหน้าวัด หรือในพื้นที่ชุมชน

การจัดองค์กร ส่งเสริมกิจกรรม เช่น การรักษาศีล สวดมนต์หรือสวดสรภัญญะ ระดมความคิดและวิเคราะห์สภาพของชุมชนกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ หากจุดแข็งและประโยชน์หรือคุณค่าจากโครงการนี้แล้วนำเสนอให้เป็นที่ยอมรับ จัดฝึกอบรมสัมมนาเชิงวิชาการถวายความรู้แก่พระสงฆ์ทำให้เกิดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และ คุณค่าของโครงการอย่างแท้จริง

งานบุคลากร จัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของโครงการ สรรหาคัดเลือกคนที่มีความสามารถความรู้ เหมาะสมเข้ามารับหน้าที่ในตำแหน่งงานที่ได้รับผิดชอบ มีผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือคอยประสานงานกับชาวบ้านทุกครั้งที่วัดจัดกิจกรรม รณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการรักษาศีลว่าสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

การอำนวยความสะดวก สร้างแรงจูงใจในการทำงานและให้ประชาชนสนใจเข้าร่วมโครงการมากขึ้น โดยอาศัยหลักแห่งอานิสส ของศีล ๕ ในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้รุ่นลูกรุ่นหลาน ได้เรียนรู้ถึงคุณค่าและสืบทอดกันต่อไป ใช้หอกระจายข่าวของแต่ละชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบในพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชน

การกำกับดูแล การจัดเรียงลำดับผลงานโดยการพิจารณาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ติดตามประเมินผล รายงานสรุปผลและเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาโครงการในครั้งต่อไป มีคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการจากส่วนกลางติดตามประเมินผล เพื่อหาหมู่บ้านศีล ๕ ต้นแบบ จัดตั้งศูนย์กลางในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน รณรงค์เชิญชวนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) วัด หรือองค์กรทางพระพุทธศาสนาควรจัดรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมหรือศีลธรรมรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาศีล 5 ให้มากขึ้น เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริง อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชน ได้หันมาให้ความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาปฏิบัติตามศีล 5 อย่างจริงจังเพื่อความสงบสุขสันติสุขอย่างแท้จริง

2) หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือสถาบันการศึกษา คณะสงฆ์ วัดต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้มีการรักษาศีล 5 กันมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะลดปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง และอบายมุขให้ลดน้อยลง

3) ควรส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้ศึกษาในเรื่องของศีล และทราบถึงโทษของการล่วงละเมิดศีล ส่งเสริมให้เยาวชนมีการเข้าค่ายคุณธรรมหรือค่ายพุทธบุตร เอาจริงและเข้มงวดกับการจัดระเบียบสังคม ปรามปรามอบายมุขทุกรูปแบบ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และควรอบรมศีลธรรมตั้งแต่วัย ประถมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ด้านการวางแผน คณะสงฆ์อำเภอนครชัยศรี และหน่วยงานทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้เป็นไปตามตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2) ด้านการจัดองค์กร คณะสงฆ์อำเภอนครชัยศรี ที่ได้รับการมอบหมายหน้าที่จากผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานหน้าที่และภาระงานของตนตามแผนงานที่กำหนดไว้

3) ด้านงานบุคลากร คณะสงฆ์อำเภอบางปลาม้าใช้บุคลากรผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ ความสามารถ ที่สรรหาคัดเลือกมาได้ให้ปฏิบัติหน้าที่และงานของคณะสงฆ์

4) ด้านการอำนวยความสะดวก เจ้าคณะอำเภอต้องสร้างแรงจูงใจให้พระสงฆ์เกิดความยินดีต่อการ ปฏิบัติงานของโครงการ และการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนต้องมีความชัดเจนและ รวดเร็ว

5) ด้านการกำกับดูแล คณะสงฆ์อำเภอนครชัยศรี ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการตาม ระยะเวลาที่กำหนด และประเมินผลการปฏิบัติงานทุกระดับชั้น

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1) การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับการบริหารจัดการ เช่น หลักอิทธิบาท 4, หลักพรหมวิหาร 4 และ อริยสัจ 4 เป็นต้น

2) ศึกษาเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการโครงการต่างๆของคณะสงฆ์และของภาครัฐอำเภอนครชัย ศรี จังหวัดนครปฐม ทำจะจัดขึ้นในครั้งต่อไป

3) สร้างเครื่องมือการวิจัยเพิ่มเติมนอกจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น การ สังเกตการณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

References

- Office of the National Economic and Social Development Board. (2007). National Economic and Social Development Plan No. 10. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Phra Maha Phongsak Rattanayano. (2019). Management of the Village Project Keeping the 5 Precepts of the Sangha, Bang Pla Ma District. Suphanburi Province. Thesis for the Master of Buddhist Studies degree. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- PhraMahapanya Chaiyapanyo. (1999). Kamesu micchacara and ethical problems in contemporary Thai society. Master of Buddhist Studies Thesis. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Sommat Phuengpuang. (2016). Improving the quality of life of the people of the village keeping the 5 precepts, Nong Khae District, Saraburi Province. Thesis for the Master of Buddhist Studies degree. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Sonthaya Ponsri Sonthaya Ponsri. (2007). Learning networks in community development work. Bangkok: Odeon Store.

